

Handläggare
Tove Bergek Fagerlund
Telefon: 08-50836293**Till**
Äldrenämnden
25 november 2025

Skrivelse angående socionomutbildningens bristande fokus på äldre och social omsorg

Svar på skrivelse från Margita Jacobsson (L) mfl.

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

I en skrivelse till äldrenämnden lyfter Margita Jacobsson (L) mfl. en rapport från Örebro universitet som visar att omsorgsfrågor har marginaliserats i socionomutbildningen, vilket skapar ett kompetensgap inom äldreomsorgen. Endast en liten del av studenterna väljer kurser om äldre och åldrande, vilket försvårar rekrytering och påverkar kvaliteten i socialt arbete.

Förvaltningen instämmer i behovet av stärkt kompetens inom äldreomsorgen och stödjer förslaget om en ny yrkesexamen – specialistsocionom – med inriktning mot äldreomsorg.

Förvaltningen lyfter projektet *Rätt kompetens för framtidens socialtjänst* som ett konkret exempel på stadens arbete med utbildning, kollegialt lärande och ledarstöd. Projektet syftar till att möta kompetensbrister genom riktade insatser för både nya och befintliga medarbetare.

Även *Stockholms Stads handlingsplan för en hållbar arbetssituation* betonar vikten av kontinuerlig utveckling och tydliga karriärvägar för både nyanställda och erfarna medarbetare.

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av strukturerad vidareutbildning och samverkan med lärosäten, särskilt kring äldre- och omsorgsfrågor, samt behov av att dialogen med dessa fördjupas.

Äldreförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande
äldreomsorgsfrågorÄlvsjö stationsgata 21.
Box 4
125 21 Älvsjö
Växel 08-50836200
Fax
aldreforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

I en skrivelse till äldrenämnden daterad 26 augusti 2025 lyfter Margita Jacobsson (L) mfl. en studie från Örebro universitet som visar att omsorgsfrågorna har bortprioriterats i socionomutbildningen sedan sammanslagningen med sociala omsorgsprogrammet 2007. Kurser om äldre och åldrande är idag nästan helt valbara, och endast cirka 15 procent av studenterna

väljer dem. Detta skapar ett kompetensgap som medför att arbetsgivare har svårt att rekrytera socionomer med rätt kunskap för äldreomsorgen och studenter riskerar att sakna viktiga färdigheter för att möta en av socialtjänstens största målgrupper.

Skribenterna poängterar att det är angeläget för Stockholms stad som står inför stora demografiska förändringar, att agera genom introduktionsprogram, vidareutbildning och samverkan med lärosäten.

I skrivelsen lyfts följande frågor:

1. Hur bedömer förvaltningen konsekvenserna av studiens slutsatser för stadens framtida kompetensförsörjning inom äldreomsorgen?
2. Vilka åtgärder vidtas i dag för att säkerställa att nyanställda socionomer inom stadens verksamheter har tillräcklig kompetens i frågor som rör äldre och social omsorg?
3. Ser förvaltningen behov av att utveckla särskilda introduktionsprogram, vidareutbildning eller fortbildningsinsatser för att kompensera för den brist på kunskap om äldre och åldrande som socionomstudenter riskerar att ha med sig?
4. Har staden i dag någon dialog med lärosätena kring behovet av förstärkt fokus på äldre- och omsorgsfrågor i socionomutbildningen, och om inte – bör en sådan initieras?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom enheten för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 18 november 2025. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 19 november 2025. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet den 20 november 2025.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att tjänsteutlåtandet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Rapporten *Reform för socionomers specialistutbildningar*¹ lyfter ett växande behov av fördjupad kompetens inom socialt arbete, särskilt inom komplexa och rättsligt känsliga områden som äldreomsorg, barn och unga samt missbruksvård. Trots socionomers centrala roll i välfärden saknas idag en nationellt reglerad specialistutbildning som motsvarar de krav som ställs i praktiken.

För att möta dessa utmaningar föreslås i rapporten införandet av en ny yrkesexamen – specialistsocionom – med syfte att höja kvalitet, rättssäkerhet och kontinuitet i socialt arbete samt främja socionomers professionella utveckling. Inriktningen mot äldreomsorg lyfts särskilt fram, där bristen på vidareutbildade socionomer påverkar möjligheten att ge kvalificerade insatser till äldre med komplexa behov såsom psykisk ohälsa, demens och social utsatthet. Avsaknaden av nationella riktlinjer för specialistutbildning bidrar till ojämlik kompetens mellan kommuner.

Rapportens förslag innebär att utbildningen till specialistsocionom bör omfatta minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå och kunna genomföras inom ramen för en akademisk specialisttjänstgöring (AST), där socionomer vidareutbildas med bibehållen lön. Målet är att hälften av alla socionomer år 2040 ska ha genomgått denna utbildning.

Förvaltningen delar rapportens bedömning att det finns ett tydligt behov av att stärka kompetensen inom socialtjänsten, särskilt inom äldreomsorgen. För att möta detta behov har Stockholms stad initierat det fleråriga utvecklingsprojektet *Rätt kompetens för framtidens socialtjänst*. Projektet bygger vidare på en tidigare genomförd förstudie som identifierat behov av ett mer individcentrerat arbetssätt, ökad samverkan och ett helhetsperspektiv i verksamheten.

Projektet omfattar insatser riktade till socialtjänstens medarbetare inom tre huvudområden: utbildning, kollegialt lärande och ledarstöd. Medarbetare ska erbjudas grundläggande utbildning i samtalsmetodik, bemötande och dokumentation, medan nyckelpersoner ska få möjlighet till fördjupad kompetensutveckling. Chefer ska ges särskilt stöd för att leda förändringsarbetet och främja lärande i organisationen.

Förvaltningen ser långsiktig kompetensförsörjning som ett strategiskt prioriterat område. Inom äldreomsorgen finns ett identifierat kompetensgap som kräver riktade insatser. Därför planeras utbildningsinsatser för både nya och befintliga

medarbetare, med särskilt fokus på individcentrerat arbete och helhetssyn.

Förutom detta bedömer förvaltningen att det finns ett stort behov av strukturerad vidareutbildning och kontinuerlig kompetensutveckling. Inom ramen för utvecklingsprojektet *Rätt kompetens för framtidens socialtjänst* kommer utbildningsserier, temaföreläsningar och kollegialt stöd som kan fungera både som introduktion och fortbildning att erbjudas. Chefer kommer att utbildas för att kunna leda omställningen mot en mer hållbar och rättssäker socialtjänst.

Utöver projektet reviderade Stockholms stad 2023 handlingsplanen för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten, med syftet att stärka arbetsmiljön och långsiktigt säkra kompetensförsörjningen. Planen utgår från fyra fokusområden: trygghet och delaktighet, kompetensutveckling, gott ledarskap samt digital innovation. Genom ett systematiskt och stadsövergripande arbete, i nära samverkan med fackliga representanter, ska insatserna bidra till en mer attraktiv, kunskapsbaserad och hållbar socialtjänst.

När det gäller kompetensfrågor betonar handlingsplanen vikten av kontinuerlig utveckling och tydliga karriärvägar för både nyanställda och erfarna medarbetare. Staden erbjuder strukturerade introduktionsutbildningar och anpassad fortbildning, där innehållet utgår från verksamhetens behov och bygger på evidens och bästa tillgängliga kunskap. Målet är att medarbetarna ska ha rätt förutsättningar att möta invånarnas behov med kvalitet och engagemang.

Under 2024 har staden, inom ramen för förstudien till utvecklingsprojektet *Rätt kompetens för framtidens socialtjänst*, etablerat dialog med lärosäten. Förvaltningen konstaterar dock att äldre- och omsorgsfrågor hittills inte varit i fokus. Det finns därför behov av att fördjupa dessa samtal och stärka samverkan med lärosäten kring specialistutbildning inom äldreomsorgen.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse angående socionomutbildningens bristande fokus på äldre och social omsorg av Margita Jacobsson (L) och Rosie Rothstein (L)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2025-11-10
Jonna Hermansson, Avdelningschef	2025-11-10